

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบถึง แนวทางและกลยุทธ์ในการบริหารงานคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึง ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการความปลอดภัย กับ จป. หรือหน่วยงานความปลอดภัย ในสถานประกอบกิจการที่ได้รับรางวัล สถานประกอบกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย

อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสถานประกอบกิจการที่มีอุบัติเหตุเป็นศูนย์ 1,000,000 ชั่วโมง ในนิคมอุตสาหกรรม ต.มาบตาพุด จ.ระยอง

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลสถานประกอบกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสถานประกอบกิจการที่มีอุบัติเหตุเป็นศูนย์ 1,000,000 ชั่วโมง กับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ในนิคมอุตสาหกรรม ต. มาบตาพุด จ. ระยอง ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2548 จำนวนทั้งสิ้น 16 โรงงาน

การเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัย ทำการกำหนดขนาดตัวอย่าง จากประชากร ทั้งหมดที่ได้รับรางวัลสถานประกอบกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย และสถานประกอบกิจการที่มีอุบัติเหตุเป็นศูนย์ 1,000,000 ชั่วโมง

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยวิชาชีพ ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารในแผนกความปลอดภัยที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานสถานประกอบกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย ของโรงงานกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียง ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้เวลาการสัมภาษณ์ประมาณ 60- 120 นาที แนวทางการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นเริ่มสนทนา ขั้นเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์ และขั้นปิดการสนทนา

ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ พูดยุคุและซักถามเรื่องทั่วไป และสร้างสัมพันธภาพบรรยากาศและความรู้สึกที่ดีในการสัมภาษณ์ อธิบายระยะเวลาและเป้าหมายการสัมภาษณ์ กระบวนการสัมภาษณ์และสิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ขั้นเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามหลักที่นำเข้าสู่ประเด็นที่ทำการศึกษา และคำถามรองที่เอื้อให้ผู้ให้ข้อมูลให้รายละเอียดในสิ่งที่ทำ คำถามในการสัมภาษณ์จะเอื้อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงออกถึงการรับรู้ของเขา นอกจากนั้นผู้วิจัยยังสามารถปรับแนวทางการสัมภาษณ์ในขณะที่ใช้จริง รวมทั้งสร้างคำถามเพิ่มเติมขณะดำเนินการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริง

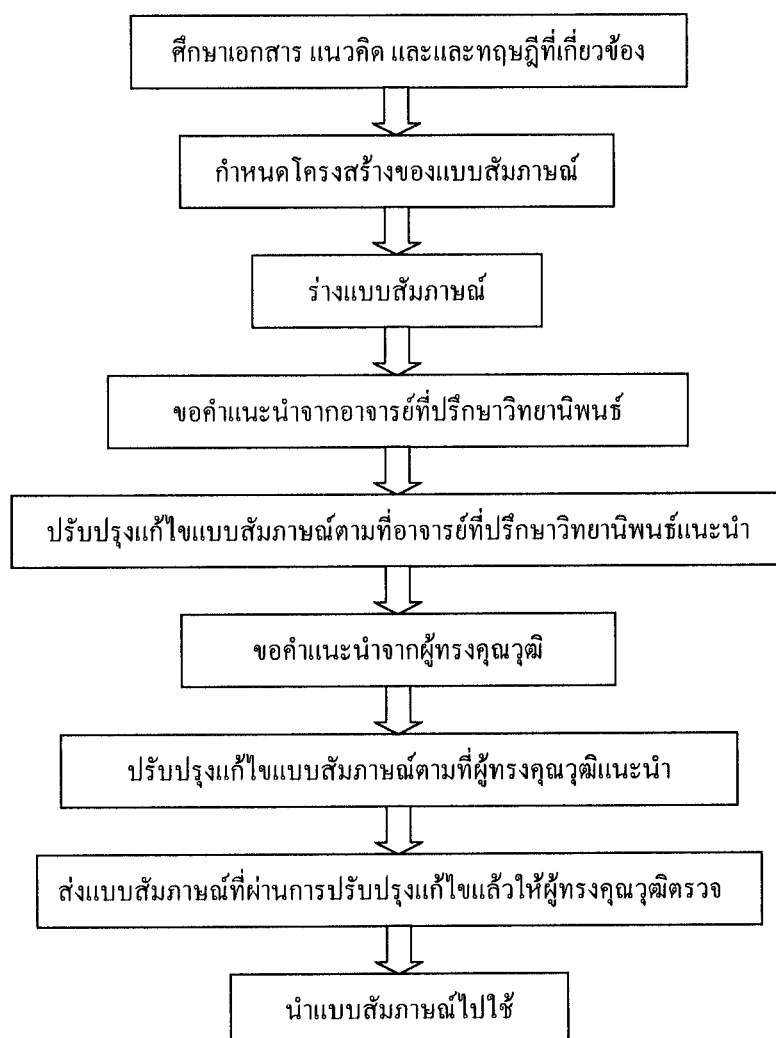
ขั้นปิดการสนทนา เมื่อเห็นว่าได้เวลาที่เหมาะสมตามที่ตกลงไว้กับผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยเริ่มด้วยการค่อย ๆ เปลี่ยนหัวข้อการสนทนาเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อให้อารมณ์และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลาย ผู้วิจัยสอบถามผู้ให้ข้อมูลถึงความต้องการในการกล่าวถึงสิ่งอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ซักถามหรือสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการซักถามผู้วิจัย บอกเกี่ยวกับการรักษาความลับ กล่าวขอบคุณในการเสียสละเวลาของผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการแปลความหมายของผู้วิจัย รวมทั้งหากข้อมูลยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยอาจขออนุญาตสัมภาษณ์ซ้ำ จากนั้นจึงบอกผู้ให้ข้อมูลถึงการปิดการสัมภาษณ์

2.2 เครื่องบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียง เป็นอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะทำการ

สัมภาษณ์ทุกครั้ง โดยผู้วิจัยจัดหาเอง และมีความพร้อมใช้งาน

3. การตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร บทความ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน หลังจากนั้นทำการกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์และร่างแบบสัมภาษณ์ เพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อจากนั้นทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ แล้วส่งแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง จึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้งาน รายละเอียดขั้นตอน ดังแสดงไว้ใน ภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In - depth interview) ใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้น (Interview guideline) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

ตาม

กระบวนการวิจัยและผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้ ผู้วิจัยต้องมีความพร้อมในการดำเนินการวิจัย โดยการเตรียมตนเองดังนี้

4.1.1 การเตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และผู้วิจัยศึกษาด้วยตนเองจากการอ่านตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ

4.1.2 การเตรียมความรู้ด้านเนื้อหาและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการอภิปรายผล และให้มีความพร้อมในการตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึนึกคิดที่ต้องจัดกรอบแยกไว้ก่อนการรับฟังและการแปลความการให้ความหมายข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเพื่อระมัดระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพฉบับอื่น ๆ และจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

4.1.3 ผู้วิจัยมีความตระหนัก ว่าตนเองเป็นผู้วิจัย เข้าสนามเพื่อรับรู้ข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยคำนึงถึงการป้องกันและลดอคติจากการคาดเดาหรือมีแนวคิดล่วงหน้า โดยไม่ทำตัวว่าเป็นผู้รู้แล้ว เข้าใจแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและเป็นจริงตามที่ผู้ให้ข้อมูลได้ทำในบริษัท ฯของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยฝึกตนเองเกี่ยวกับเทคนิคการสัมภาษณ์โดยทั่วไป เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัยคำนึงถึงสิทธิของผู้ให้ข้อมูลหลัก และจริยธรรมในการวิจัยผู้วิจัยตรวจสอบตนเองร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนการดำเนินการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ การให้ความหมาย การจัดกลุ่มประเด็นความหมายและการเขียนอธิบายประเด็นรายละเอียด

4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เสนอต่อผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนัดประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อ อธิบายจุดประสงค์และบทบาทของผู้วิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย นัดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์โดยคำนึงถึง ความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามมาวิเคราะห์โดย มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 อ่านคำบรรยาย หรือข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจใน เนื้อหาหรือปรากฏการณ์ที่สำคัญ

5.2 นำข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่กำหนดความหมายแล้วมาจัดรวมเป็นกลุ่มตาม ประเด็นต่าง ๆ

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ คำร้อยละ ค่าความถี่ ฐานนิยม การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ มีผลต่อแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการความปลอดภัย

5.4 อธิบายปรากฏการณ์ที่ได้ของผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดไปรวมกัน และสรุปเป็น โครงสร้างพื้นฐานจากปรากฏการณ์

5.5 ตรวจสอบข้อสรุปความตรงของปรากฏการณ์ โดยนำข้อสรุปไปให้อาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ตรวจสอบอีกเพื่อความถูกต้องของเนื้อหา และรูปแบบ